

Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
The Journal of Social Sciences Institute
Yıl/Year: 2019 – Kış / Winter Sayı/Issue: 46
Sayfa / Page: 261-284
ISSN: 1302-6879 VAN/TURKEY

Makale Bilgisi / Article Info - Geliş/Received: 15.08.2019
Kabul/Accepted: 08.12.2019 - Araştırma Makalesi / Research Article

**TÜRKİYE'DEKİ MÜZELERİN
ÖĞRENME AMAÇLI OLARAK
YAPILANDIRMACI EĞİTİM
YAKLAŞIMINA KATKISI**

***THE CONTRIBUTION OF THE
MUSEUMS IN TURKEY TO
CONSTRUCTIVIST LEARNING
APPROACH IN TERMS OF EDU-
CATION***

Yaşar ÖZRİLİ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi ABD, Doktora Öğrencisi

ORCID: 0000-0003-4495-0705, yozrili@gmail.com

Öz

Son yıllarda üzerinde titizlikle durulan konulardan birisi, müzelerin toplumsal sorumlulukları üstlenme noktasında kendilerini nasıl konumlandıkları meselesidir. Müzeler, insanlık gelişimini sosyolojik, psikolojik ve felsefi açılarından ele alan özel ve resmi kurumlardır. Müzeler ziyaretçilerine bünyesinde barındırmış olduğu eserlerle aynı zamanda eğitime görevini de yerine getirmektedir. Müzelerden eğitim, öğretim ortamı olarak faydalanmanın temel gerekçelerinden biri, ziyaretçilerinin birden fazla duyu organına hitap edecek sayıda çok uyarıcının varlığıdır. Müzeler, okul dışı eğitim öğretim etkinliklerini, atölye, sınıf ve galeri bölümlerindeki ciddi çalışmalarla ortaya koymaktadırlar. Bu çağdaş oluşum, ziyaretçilerinde anlamlı öğrenme ve derin duygular bırakarak eğitmek misyonu üstlenen yeni müzecilik tutumudur. Günümüz çağdaş eğitim anlayışında, öğretmen merkezli ezbere dayalı, öğrencinin pasif olarak katıldığı, klasik eğitim anlayışının giderek terk edilmektedir. Çağdaş eğitim anlayışında ise bireylerin öğretim sürecinin merkezinde olduğu kendi deneyimleri ile aktif rol aldığı, duyuşsal, bilişsel özellikleri ele alan, kalıcı öğrenmenin sağlandığı yapılandırmacı eğitim metodu öne çıkmaktadır. Bu eğitim modeli ile müzelerde, insana dair her türlü kültür varlığı, olgu, olay, kavram, vb. unsurlar somutlaştırılarak etkin öğrenme ortamı oluşturulmaktadır. Çalışmada yapılandırmacı eğitim çerçevesinde müzelerin ziyaretçilerinin nitelikli eğitimine olan katkıları Türkiye'deki Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Çorum Müzesi, Adana Müzesi, Kırıkkale Müzesi, Aydın Müzesi, Mersin Müzesi, Çankırı Müzesi, Pera Müzesi, İstanbul Modern Sanat, Sakıp Sabancı Müzesi örnekleri ekseninde ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: müze, eğitim, yapılandırmacı metot, eser, öğrenci.

Abstract

One of the issues that has been meticulously discussed in recent years is the question of how museums have positioned themselves to assume social responsibilities. Museums are private and official institutions that deal with human development from a sociological, psychological and philosophical perspective. The museums also carry out the task of educating the visitors with the works it contains. One of the main reasons for using museums as an educational and teaching environment is the presence of many stimuli that appeals to multiple sensory organs of its visitors. Museums exhibit their extracurricular activities in workshops, classrooms, and galleries with serious studies. This contemporary formation is the new museum attitude that undertakes the mission of educating visitors leaving meaningful learning and deep emotions. In today's contemporary understanding of education, based on teacher-centered memorization, the passive participation of students, the classical understanding of education is increasingly abandoned. On the other hand, in the modern education approach, the constructivist education method, in which the individuals take an active role with their own experiences, which are at the center of the teaching process, addressing the affective and cognitive characteristics and providing permanent learning, comes to the fore. With this educational model, in museums, all kinds of cultural assets, phenomena, events, concepts, etc. elements are concretized and an effective learning environment is created. Contribution to the quality education of museum visitors in the framework of constructivist education at Work Museum of Anatolian Civilizations in Turkey, Çorum Museum, Adana Museum, Kırıkkale Museum, Aydın Museum, Mersin Museum, Çankırı Museum, Pera Museum, Istanbul Modern Art, are discussed in the Sakıp Sabancı Museum examples axis.

Keywords: museum, education, constructivist method, work, student.

Giriş

Müzelerin kuruluş amaçlarından olan koleksiyonculuk, medeniyetlerin kültürlerini, ait oldukları uygarlığın yaşam biçimini yansıtan oluşumlardır. Müzeler, barındırdıkları sergiler ve koleksiyonlar ile kitlelere kültürel açıdan, geçmiş olayları bilimsel bir perspektiften süzerek, araştırarak, muhafaza ederek, teşhir etme amacıyla hareket eden sürekliliği olan kurumlardır. (Schommer, 1963: 16) Müze, göreceli bir yorumla farklı bakış açılarıdır. Basit uluslararası ya da etnolojik yaklaşımlar yerine evrensel, insanüstü düşünmeyi vurgular. Yöresel görüşleri yansıtmak yerine karşılıklı dönüşüm ve ortaklık söz konusudur. Uzak yabancı bir halkın tarihine ve kültürel geleneklerine odaklanmak kendi bünyesinde gereği kadar düşünmeyi de zorlar. Müze, geleneksel çerçevelerden (bilimsel, estetik, etnolojik vb.) diğer sektörlerle işbirliğine (eğitim, sosyal, çalışma ve mimarlık, kent planlama) geçmiştir (Torch, 2010: 41).

Toplumun değer yargıları niteliğinde, kıymetli eserler barındıran oluşumlardır (Duncan ve Wallach, 2006: 47). Geçmişten günümüze kadar

olayların yarattığı farklı safhalardaki oluşumları, değişik sosyal yapılarıdaki gruplara, algılayabilecekleri bir seviyede sergileme anlayışıyla hizmet eden müzeler, donanımlı modern eğitim kuruluşlarına dönüşmüşlerdir. ICOM (Uluslararası Müzeler Konseyi) Müzeleri, çok amaçlı kurumlar olarak değerlendirdikten sonra toplumsal hassasiyeti dikkate alan bir sloganla, değer üreten müzelerin bilgilendirme yeri olduklarına vurgu yapmaktadır¹ UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim, Kültür Örgütü), gibi kuruluşlar tarafından da kültürel faaliyetleri destekleyen, teşvik eden, yatırımlar yapan örgütlerce de dünyanın bazı bölgelerinde ki müzelere yardımlar yapılmıştır. (Basu ve Modest, 2015:22)

(ICOM)'un belirli aralıklarla güncel ve kapsayıcı müze tanımlarını izlemek önemlidir. ICOM, ilk kez 1946'da yaptığı müze tanımında müzenin, bünyesinde sanatsal, teknik, bilimsel, tarihi veya arkeolojik malzeme bulunduran, hayvanat ve botanik bahçelerinin koleksiyona dâhil edildiği bir mekân olduğunu vurgulamış, genel olarak halka açık tüm koleksiyonları içeren kültür kurumlarını müze olarak tanımlamıştır. Konsey, 1951'de müzeyi, “toplumun faydalanması adına elde tutma ve özellikle sanat, tarih, bilim ve teknoloji içerikli eserleri, tabiat varlıkları (sualtı canlıları, bitkiler, vb.) objeler gibi toplum hizmetine sunan istikrarlı bir kurum olarak tanımlamış ve ilk kez “toplum” ile “eğitim” sözcüklerine tanımda yer vermiştir. Günümüzde, müzeler çağdaş eğitimi anlayışı ile birlikte farklı eğitim ortamı olarak önemsenen mekanlar olarak ele alınmışlardır (Karadeniz ve Özdemir, 2018: 160). 21-22 Temmuz 2019 tarihlerinde Paris'te gerçekleşen 139. ICOM Yönetim Kurulu oturumunda müze kavramı için yeni bir tanım duyurdu. Yeni Müze Tanımı: “Müzeler, geçmiş ve gelecek hakkında kritik diyaloglar için demokratikleştirici, kapsayıcı ve çok sesli alanlardır. Günümüzün çatışmalarını ve zorluklarını kabul edip ele alarak, topluma olan güvende eserler ve örnekler tutar, gelecek nesiller için farklı hatıraları güvence altına alır ve eşit haklar sağlar ve tüm insanlar için mirasa eşit erişim sağlar. Müzeler kâr amaçlı değildir. Katılımcıdır, saygıdır ve insan onuruna ve sosyal adalete, küresel eşitlik ve küresel refah düzeyine katkıda bulunmayı amaçlayan, dünyadaki anlayışları toplamak, muhafaza etmek, araştırmak, yorumlamak, sergilemek ve geliştirmek için aktif ortaklıklar ile çalışırlar²

Son yıllardaki müzecilikte, nesne odaklı çalışma anlayışı yerine insan odaklı sergileme ve koleksiyon yönetimine doğru adımlar atılmaktadır. Müzelerdeki yapısal fonksiyonlara ve yönetim politikalarına eleştirel

1 <http://network.icom.museum/icofom/meetings/previousconferences/icofom-annual-symposium,2010/>,(Erişim Tarihi:07.08.2019)

2 OECD Joint Sessio, <https://icom.museum/en/news/icom-kyoto-2019-museums-and-local-development-an-icom-oecd-joint-session/>(Erişim Tarihi:07.08.2019)

bakış açısıyla yaklaşmaktadır. Müze eğitimi, tümevarımsal metotla, kapsayıcı, kültürel çeşitliliği baz alan yöntemlerle kurgulanmaktadır. Müzeler, mutabakata vardıkları bazı okullarla birlikteliklerine öngörülerini çerçevesinde bir uygulama modeliyle hazırlık planını hayata geçirmektedirler. Ayrıca dijital ortamlarda görsel malzemeleri ziyaretçilerin hizmetine sunarak sanal platformlarda buluşturmaktadırlar (Özmen, 2018: 301).

Müzeler ve eğitim işlevleri üzerine çok sayıda araştırma yapılmıştır. Bu araştırmaların genellikle müze eğitimi konulu program geliştirme, modül hazırlama ve proje tasarımları olduğu dikkat çekmektedir. Müzelerde ilköğretim ve ortaöğretim programlarından yola çıkılarak eğitim modelleri geliştirilmesi, müzelerin koleksiyonları bağlamında incelenmesi ve değerlendirilmesi, müze ve toplum ilişkisi, ziyaretçi araştırmaları ve müzede öğrenme olgusu en sık karşılaşılan araştırma konularıdır (Karadeniz, 2015: 6).

Türkiye müzelerinin birçoğunda devam eden eğitim çalışmaları, müzedeki uzmanlar tarafından belli dönemlerde kısa süreliğine gerçekleştirilen aktiviteler iken, son yıllarda biraz daha sistemli planlamalarla bilimsel metotlar halinde düzenlenmeye gayret edilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında imzalanan protokolde resmi okullarda görev yapan öğretmenlere, müze eğitimi alanında uzman akademisyenler tarafından hizmetiçi eğitimler verilmeye başlanmıştır. Bu çalışmada da müzelerde uygulanan mevcut eğitim faaliyetlerinin yapılandırıcı eğitim yöntemi yaklaşımı prensiplerinin mahiyetinde, daha anlamlı ve kalıcı öğrenmelerle sonuçlanacağı inancı doğrultusunda Türkiye'deki birkaç müze örneğinden yola çıkılarak mevcut uygulamalara katkısı amaçlanmaktadır.

Yapılandırıcı Eğitim Metodu

Yapılandırıcı eğitimde öğretmenin rehberliğinde bilginin bireyler tarafından anlamlandırılması amaçlanmaktadır. Bu eğitim metoduyla öğrenciler çevrelerindeki uyarıcılara verilen gözlenebilen ve ölçülebilen davranışları zihinsel aktiviteleriyle süzgeçten geçirip nasıl oluşturduklarını açıklamaya çalışırlar. Öğrenci bilgiyi edinme sürecinde harekete geçmezse ezberleme olayı gerçekleşir ki bu son derece vasat ve geçici öğrenmeye sebep olacaktır. Yapılandırıcı eğitimde öğrencinin bilgiyi yapılandırması, yorumlaması ve hayata uyarlaması önemlidir. (Malatyalı ve Yılmaz, 2010: 320).

Yapılandırıcılık bir kuram olarak ortaya çıkmadan önce yapılandırıcı anlayışın ilkeleri önemli düşünürler tarafından ortaya konulmuştur. Sokrates direkt aktarmak yerine sorular sorarak öğrencisinin bilgiye kendi düşüncesiyle ulaşmasını ister. Ardından Aristoteles ile Platon'un

bilgi anlayışlarını uzlaştırmaya çalışan Farabi, yapılandırmacı kuramının bilgi anlayışına oldukça yakın bir anlayış ortaya koymuştur. Yapılandırmacılığı deneylerle yola çıkılarak etkinleştirme gayretinde olan Immanuel Kant ise aynı zamanda anlamlaştırma faktöründen bahseder. Jean Jacques Rousseau doğal bir yapı olan insan zihninin çalışma mekanizmasını belirlemeye çalışır ve bu mekanizmanın işleyiş yöntemi ortaya çıktıkça onun ürünü olan bilginin yapısı ve nasıl öğretileceği hakkında önerilerde bulunur (Öztürk, 2014: 29-30).

Yapılandırmacı eğitim, yirminci yüzyılın son çeyreğinde başlatılarak eğitim uygulamalarındaki olumsuzluklara bir alternatif yöntem ve bakış açısı getirerek geleneksel eğitim modellerini eleştirmektedir. Batılı ülkelerde mantık, soyut işlemlerle muhakeme edebilme yeteneği kazandırma, konularında yetersiz kaldıklarını göstermektedir (Pisa ve Schock, 2002: 44) Uzmanların, eğitim sistemindeki negatif unsurları tespit ettikten sonra çözüm arayışlarına girmeleri yapılandırmacı eğitim modelinin daha faydalı olacağı kanaatini güçlendirmiştir (Powell vd., 1985: 28). Öğrencilerin zihinsel şemalarında bulunan mevcut bilgilerin daha sonra karşılaştıkları yeni bilgiler ile ilişkilendirilmesi ve aralarında anlamlı bir bağ kurulması yapılandırmacı eğitimin en belirgin özelliğidir. Ziyaretçiler eserlere yakından ilişki kurabilmeli temas edebilmeli mimari yapıları keşfedebilmeli tabloların nasıl muhafaza edildiklerini görüp anlayabilmelidir. (Hooper ve Greenhill, 1992: 30) Bilgiyi kavratarak öğretmek adına bireylere, bilişsel olarak temel yapısal özelliklerini oluşturan kavramları sınıflandırama analiz etme ve bir senteze varma çabalarıyla içselleştirerek öğretmek amaçlanmaktadır (Malatyalı ve Yılmaz, 2010: 320). Yapılandırmacı eğitimin en önemli ilkelerinden biri öğrencinin, eğitim öğretim ilişkisinde merkezde olmasıdır. Ezberci klasik eğitimde ise öğretmen merkezlidir. Yapılandırmacı eğitimde öğrenci ezberci eğitimde olduğu gibi deneyimleri öğrenmek yerine eğitim etkinliğine katılarak deneyimler elde eder ve sonuç çıkarır. Öğretmen ise geçmiş deneyimleri aktarmak yerine öğrencinin aktif olarak rol alması için ortamı yaratır. Öğrencilere sorular hazırlatarak kafa yormalarına, zihinlerini çalıştırmalarına yarayacak tarzda metot geliştirir. Öğrenciler kendi başlarına kaldıkları için fikir yürüterek sorun çözmeye gayret ederler. Böylece öğretmen sadece rehberlik yapmış olur (Fox, 2001: 24). Yapılandırmacı eğitim kuramının ilham kaynağı ilerlemeci eğitim ekolüdür. Bu sisteme göre nitelikli, amaçlanan öğrenmelerin ortaya çıkması için güncel ve yaşamın kendi maddi verileri ışığında yeni deneyimler edinmekle kavuşulabilir. Bu bağlamda gerçek bilgi hazineleri konumundaki müzeler oldukça faydalı olabilmektedirler. Öğretim metotlarından birçoğunu uygulayarak etkin öğrenmelerin gerçekleştirilebileceği bir atmosferde istedik sonuçlar elde edilebilmektedir. En çok üzerinde

durulan öğretim yöntemlerinden beyin fırtınası, akıl yürütme ve drama gibi teknikler müze ortamında sergilenerek öğrencilerle keyifli anlar paylaşılabilir. Sonucunda öğrenciler kendi yorumunu katarak hem iletişim kurma hem de sosyal yönden gelişme konusunda ilerleme kaydetmektedirler. Türkiye’de yapılandırmacı eğitim yöntemiyle çalışmaların yapılabileceği okul dışı kurumlardan bir diğeri de müzelerdir. Bu bilgiler ışığında çalışmamızda Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Çorum Müzesi, Adana Müzesi, Kırıkkale Müzesi, Aydın Müzesi, Mersin Müzesi, Çankırı Müzesi, Pera Müzesi, İstanbul Modern Sanat, Sakıp Sabancı Müzesi yapılandırmacı eğitime sağlayacakları imkânlar ölçüsünde örnek olarak seçilmiştir.

Yapılandırmacı Eğitim Metodunun Uygulanabileceği Türkiye’deki Müzeler

Öğrenci toplulukları müzeler için en önemli hedef kitlelerdir (Hooper ve Greenhill,1999: 39). Müzeler, öğrencilere sergiledikleri nesnelere ve koleksiyonlarla iletişim geçerek ve gelecekle ilgili bir köprü görevi üstlenmektedirler. Olay, yer, kavram öğrenmelerine, beceriler geliştirmelerine katkıda bulunmayı amaç edinmektedirler (Tezcan, 2012: 198). Türkiye’de son yıllarda sürekli gündem de olan etkin eğitim politikaları arayışları içerisinde yapılandırmacı eğitim yöntemi prensipleri ışığında, konular ele alınmaktadır. Bu hedefler ekseninde birçok branş için etkili olabileceği düşünülen yapılandırmacı eğitim uygulama metotları, yeni müzelerin fonksiyonel sistemleri için göz önünde bulundurması gereken unsurlar olarak önem arz etmektedir.

Bu yöntemle öğrencilerin eğitiminde anlamlı ve tam öğrenmenin gerçekleşmesi için yaparak yaşayarak, başkasına anlatarak, dolayısıyla eğitim öğretim etkinliğinde aktif olarak görev almaları gerekmektedir. Ancak Türkiye’deki okulların birçoğu bu faaliyetlerin gerçekleşmesi için yeterli teknik, eğitim ve ekonomik şartlardan uzak olduğu için arzu edilen hedeflere ulaşmak bir takım sıkıntılar doğurabilmektedir. Bu sebeple müzeler bu sıkıntılarının bir bölümünü gidermek adına alternatif eğitim ortamı yaratmaya yardımcı olabilmektedirler.

Anadolu Medeniyetleri Müzesi

Türkiye’nin en köklü müzelerinden olan Anadolu Medeniyetleri Müzesi, çok sayıda ziyaretçi ağırlamaktadır. Müzenin öğretmenleri ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinden öğrenci gruplarına rehberlik ederek müzenin atölye ve dersliklerinde eğitime tabi tutmaktadırlar. Anadolu da Demirçağı uygarlıklarına ait çok önemli eserleri barındıran bu müzede, dönemsal sergileriyle de Ortaçağ Anadolu’sunun kadim geçmişine ışık tutmaktadır. Çok sayıda değerli eserleriyle sanat eğitimi

alanında da her yaştan bireyi bilgilendirmektedir.

Atölye çalışmalarında kendisini gösteren eğitim uygulamaları okul grupları arasında önemli bir yer tutmaktadır. Sağır, Demirdelen ve Alpagut, a göre“ Müze gezisi sonrasında ve müze eğitim programları çerçevesinde uygulanacak atölye çalışmaları, çağdaş eğitimde etkin rol oynamaktadır. Karşılıklı 6 atölyeden oluşan Müze Eğitim Atölyesi’nde, müzenin sahip olduğu koleksiyonlardaki içerikle bağlantılı olarak seçilmiş olan atölyelerden oluşmaktadır. Atölye çalışmaları çeşitli ziyaretçi grupları ile yapılmakla birlikte hedef kitle okul gruplarıdır. Okul gruplarının (3 yaş-20 yaş) gelecekte müzelerin potansiyel ziyaretçileri olduğu gerçeğinden yola çıkarak, ülkemizin sahip olduğu doğal ve kültürel varlıkları koruma bilincini etkili bir biçimde geliştirmek için hedef kitle olarak bu yaş grubu seçilmiştir” (Sağır vd., 2017: 386). Anadolu Medeniyetleri Müzesi eğitim uygulamalarından örnekler;

1-Tablet Çalışması; Müzede Anadolu’da, yazının uygulamaya başlamasıyla Anadolu’ya geliş öyküsü ve o dönemden günümüze gelene kadar bizlere miras kalan yazılı tabletler ve kullanılan alfabe konularında bilgilendirilen öğrenci gruplarına, tablet şeklinde hazırladıkları ıslak kil üzerine, Eski Asurca ve Hititçe çivi yazısı hecelerini kullanarak yazı yazmaları sağlanmaktadır.

2-Kalıp Çıkarma Çalışması; Anadolu Medeniyetleri Müzesi’ndeki vitrinlerde yer alan bazı eserlerden hazırlanan alçı kalıplardan, kilden malzeme ile kalıp alma tekniği gösterilmektedir. Öğrenciler süreçte aktif oldukları için eleştirel düşünme stratejilerini geliştirirler.

3- Seramik Çalışması; Çocukların yaratıcı düşüncelerini ve el becerilerini geliştirmek amacıyla Müzede yer alan pişmiş toprak eserlerden ilham alınarak, çocuklara kilden seramik objeler yaptırılmaktadır. Bu atölye çalışmasında, seramik çarkı veya elde şekillendirme yöntemi uygulanmaktadır.

4-Sikke Çalışması; Anadolu’da sosyal ve ekonomik ilişkileri bağlamında, para kullanılmadan önceki ve sonraki alış-verişin nasıl yapıldığına ilişkin bilgilerin bulunduğu bu bölümde, ön yüz ve arka yüzünde Anadolu Medeniyetleri Müzesi’nin logosu olan Hitit Krallarının mührünün olduğu kalıp ile hatıra sikke (para) basmaları sağlanmaktadır.

5-Onarım-Koruma Çalışmaları; Eğitim Atölyesinde uygulamalı laboratuvar çalışmaları için hazırlanan mekan iki bölümden oluşmaktadır. Bölümlerden biri metal ve seramik objelerin uygulama alanı, diğeri ise mozaik uygulama alanı olarak belirlenmiştir. Her iki çalışma süresince büyük bir sabır, ilgi ve beceri sergileyen çocuklarla keyifli, verimli paylaşım-

lar yaşanmaktadır.

6-Cıralı Taş Çağı Güncel Hayat Çalışması: Yerleşik yaşamın başlamasıyla gerek tarım hayatında gerek günlük yaşamda kullanılan aletlerin birer örneklerinin yer aldığı atölyede; tarımda ilk evcilleştirilen buğday ile un elde edebilmekte, ilk el matkabını kullanarak deriyi delebilmekte, deniz kabuğu, kemik ve ahşaptan kolyeler yapabilmektedir. Müze salonlarında Çatalhöyük Evi'ni gören çocuklar, bu atölye çalışması ile öğrendiklerini uygulamaya dökmektedirler.

7-Özel Eğitim İhtiyacı Olan Çocuklara Yönelik Çalışmalar; Müzenin eğitim birimi tarafından, fiziksel ve bilgi erişimi açısından müze olanaklarına ulaşmada dezavantajlı gruplara yönelik projeler hazırlanmıştır. Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde özel öğrencilere yönelik atılan ilk adım, 2001 yılında, müze bahçesine ve sergi salonlarına rampalar yerleştirilmesi ve böylece bedensel engelli öğrencilerin müzenin salonlarını daha rahat gezebilmeleri sağlanmasıdır. Özellikle görme engelli öğrenciler için dokunarak hissedebilmeye yönelik farklı uygulamalar yapılmaktadır (Sağır vd., 2017: 387).

Bu yedi çalışmanın, etkinliklerde aktif rol alan öğrenciler, önce gerçek eserleri, sergilendikleri alanlarda görüp kısa bir bilgi sahibi olduktan sonra bu eserlerin, malzeme türünü, nasıl oluşturuldukları, hangi uygarlığa ait oldukları gibi daha geniş bilgileri de yakından inceleyerek öğrenme fırsatı yakalamaktadırlar³ (Fotoğraf 1,2). Müzede devam eden mevcut eğitimler yapılandırmacı metotla daha sistemsel bir hüviyete bürünerek, öğrencilerin aktif katılımı sayesinde kolay kolay unutamayacakları bilgilere dönüşebilmektedir. Müzede interaktif sergilemenin uygulandığı ekran karşısında, bireylerin ilkçağ uygarlıklarının yaşam tarzlarını kendi yönlendirmeleri yani ekrandaki yönlendirme butonunun komutlarını yerine getirerek aktif olarak süreçte görev alarak anlamlı öğrenmelere ulaşabilmektedirler. Yapılandırmacı modelde en önemli amaç öğrencilerin öğretim sürecinde aktif bir rol üstlenmesidir.

Fotoğraf 1

Fotoğraf 2

Anadolu Medeniyetleri Müzesi atölye çalışmalarından örnekler

3 <https://kvmmgm.ktb.gov.tr/TR>, (Erişim Tarihi:05.05.201)

Çorum Müzesi

2013 yılından bu yana 13 bin öğrenciye eğitim hizmeti sunan Türkiye'nin tek yatılı öğrenci konaklayan müzesi olan Çorum Müzesinde son zamanlarda dijital sergileme uygulamaları da gerçekleştirilmekte olup bu interaktif sistemle de üç boyutlu eğitimler verilmektedir.

Çorum müzesinde son yıllarda başlatılan bahar mevsimi döneminde uygulamaya konulan, belirli sayıdaki öğrenciye belirli tarihlerde gerçekleştirilmek üzere önceden hazırlanan program çerçevesinde, Türkiye Eğitim Gönüllüleri vakfı ile ortaklaşa hareket ederek müze çalışmaları gerçekleştirmişlerdir. Çeşitli oyunlar tertiplenerek çocukların alışma süreci sağlanmıştır. Çocuklara tarihi karakterlerin elbiseleri giydirilerek yaratıcı drama etkinlikleri ile gösteriler düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra projeler kapsamında dereceye giren öğrencilere ödülleri dağıtılmıştır. Yine bazı liselerle birlikte, gruplara ayrılarak gece eğitimleri de sağlanmıştır. (Fotoğraf 3) Seramik boyama çalışmaları, Hitit çivi yazısı ile kil tabletlere işlem yapma, kumdan şekiller meydana getirme, süs eşyaları, renkli taşlarla mozaik çalışmaları, statik görsel ifade çalışmaları, cam vb. nesnelere objeler oluşturma, yapılan etkinlikler arasındaydı. Ayrıca tüm öğrencilere "Unesco (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü), Dünya Miras Alanları" ve "Kültürel Değerlerimiz" konulu seminer ödevleri verilmiştir. Öğrencilere kültür varlıklarımızın önemi bağlamında değerler eğitimi verilmiştir (Fotoğraf 4).⁴ Hitit Üniversitesi arkeoloji bölümü öğrencileriyle Çorum merkeze bağlı iki ilkokulun öğrencileri, Çorum müzesi bahçesinde arkeolojik kazı eğitimleri gerçekleştirmişlerdir. Çorum Müzesi ve Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı tarafından yürütülen bu proje ile Çorum ve bazı ilçeleri katılmışlardır. Bu çalışmaların temel gerekçesi doğa ve tarihi değerlerimizin anlamını kavrayarak somut öğrenmeler gerçekleştirilmek hedeflenmektedir. Daha sonra müzedeki sergiler gezilerek galerilerde eğitimler gerçekleştirilmiştir (İpek, 2014: 5-6).

Bu çalışmalarda öğrencilere sanat, estetik, kültür gibi soyut kavramların ne anlama geldiği, hangi parametrelerden geçtiği ve boyutlarının ne olduğunu gösteren özellikler öğretilmektedir. Tüm bu Müze etkinliklerinde öğretmenler, öğrencilere önceki deneyimleriyle ilişkilendirmek adına, ipuçları vererek, akıl yürüterek ve yapılandırarak kavramalarına yardımcı olmaktadır. Yapılandırıcı sistemde amaç öğrencilerin deneyim kazanmasıdır. Bir resmi öğrenciye nasıl çizmesi gerektiğini göstermekten ziyade sergileri gezdirdikten sonra neyi ve nasıl çizmesi konusuna kendisinin karar vermesi sağlanmalıdır. Ya da müze gezisinden hemen sonra yaratıcı

4 <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-178532/corum-muzesi-egitim-etkinlikleri.html>, (Erişim Tarihi:05.05.2019)

drama etkinliğinde müzede gördüğü tarihi bir kahramanı canlandırması sağlanmalıdır.

Fotoğraf 3: Çorum Müzesi Eğitim Etkinlikleri

Fotoğraf 4: Çorum Müzesi Eğitim Etkinlikleri

Adana Müzesi

Müze müdürlüğünce gerçekleştirilen müze eğitimi çalışmaları kapsamında; Adana'daki Resmi ve Özel bir takım okullarda çocuklara ve gençlere, Adana Müzesi'nde; Türk İslam Sanatlarının önemli dallarından olan ebru, ney, cam işleme ve kumaş baskı eğitimleri verilmiştir. Öğrenciler, Türk kültür sanatlarına ait konuların yapılandırıcı eğitim yöntemiyle, yaparak-yaşayarak anlamlı ve kalıcı etkinliklerle öğrenirler. Sorular sorarak neden sonuç ilişkisi kurarak etkinliklerde aktif roller üstlenmekte-

dirler ⁵(Fotoğraf 5-6-7). Burada amaç hem Türk islam sanatlarının (Ebru, minyatür, hat vb.) nasıl yapıldıklarını öğrenerek ne anlam ifade ettiğini kavramak hem de bu yola sanat, estetik gibi soyut kavramlarla yaratıcılık yeteneği edinmektir. Uygulama olanağına sahip müze atölyesinde müze gezisi sonrasında sergilenen eserlerin ne işe yaradığı eleştirel bakışaçısıyla tartışılabilmektedir.

Fotoğraf 5: Adana Müzesi Eğitim Etkinlikleri

Fotoğraf 6: Adana Müzesi Eğitim Etkinlikleri

⁵ <https://kv.mgm.ktb.gov.tr/TR>, (Erişim Tarihi:05.05.2019)

Fotoğraf 7: Adana Müzesi Eğitim Etkinlikleri

Kırklareli Müzesi

Yöredeki sanatçıların katılımlarıyla “Minyatür Sanatı Workshop” eğitim etkinliği düzenlenmiştir. Etkinlik sonrası katılımcılara “Katılım Belgesi” takdim edilmiştir. Türk İslam Sanatlarının çok önemli bir kolu olan minyatür sanatı çalışmalarında, öğrenciler, bu eserlerin nasıl üretildiklerini eğitmenin yapılış aşamaları göstererek izlemelerine olanak sağlayan bir zeminde sunması amaçlanmıştır. Yapılandırmacı yöntemde öğrenciler minyatür sanatını daha önce kendilerinin resim iş ya da görsel sanatlar derslerindeki resim yapma çalışmalarına benzettikleri için eğitmenin, öğrencilere kısa sorularla ipuçları vererek öğrencilerin minyatür sanatı ve günümüz resim etkinlikleri ile bir bağ kurup fikir yürüterek sonuca yaklaşmalarına rehberlik etmeleri sağlanmaktadır.⁶ (Fotoğraf 8-9)

Fotoğraf 8

Fotoğraf 9

Kırkkale Müzesi Eğitim Etkinlikleri

⁶ <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR>, (Erişim Tarihi:05.05.2019)

Aydın Müzesi

Müze Müdürlüğünce gerçekleştirilen müze eğitim çalışmaları kapsamında; Aydın Arkeoloji Müzesi ve Aydın Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliğinde yürütülen Müze Okul Eğitim Projesinin Programı çerçevesinde, çocukların el becerilerini geliştirmeye yönelik kamış malzemesinden çeşitli müzik aletleri ve zeka oyuncakları yapılmıştır. Öğrenciler drama etkinliklerinde canlandırmış oldukları uygarlığın giysilerini giyerek ve ilgili karakterlerin rollerini sergileyerek kolay kolay unutamayacakları deneyimler elde etmektedirler⁷ (Fotoğraf 10-11). Bu uygulamalarla öğrencilerin aktif katılımı ile gezi ve drama tarzı aktivitelerde sorgulama, eleştirme ve kurgulama yeteneklerinin gelişimine katkılar sağlaması beklenmektedir. Uygarlık, kültür, sanat, estetik gibi soyut kavramların ne anlama geldiğinin öğrenilmesi ve bu kavramlara olan ilgiden sonra sanat eserlerini, kültür varlıklarını koruma duygusunun gelişmiş olabileceği umud edilmektedir.

Fotoğraf 10: Aydın Müzesi Eğitim Etkinlikleri

Fotoğraf 11: Aydın Müzesi Eğitim Etkinlikleri

7 <https://kvmmg.ktb.gov.tr/TR/>, (Erişim Tarihi:05.05.2019)

Mersin Müzesi

Müze müdürlüğünce gerçekleştirilen müze eğitim çalışmaları kapsamında, Drama, tiyatro, skeç gibi gösterilerde eğitimler eğlenceli hale getirilerek, öğrencilerin sıkılmadan hoş vakit geçireceği anlar oluşturulmaktadır. Mersin Müzesinde eğitsel gösterilerde almış oldukları rollerde bazen inisiyatif kullanarak metnin dışına çıkmaları istenmektedir. Bu yolla etkinliğin içinde özellikle çekingen öğrencilerin bağımsız olarak hareket etmeleri ve topluluk karşısında sorumluluk almaları amaçlanmaktadır⁸(Fotoğraf 12) Yapılandırmacı kuramda asıl amaç öğrencilerin deneyimler edinmesi olduğu için Müzelerdeki sergi izlenimleri sonrası öğrencilere bir proje hazırlama ya da dramada bir görev üstlenme sorumlulukları verilmektedir.

Fotoğraf 12: Mersin Müzesi Eğitim Etkinlikleri

Şanlıurfa Müzesi

Türkiye'deki aktif müzelerimizden biride Şanlıurfa Müzesidir. Müze müdürlüğünce gerçekleştirilen müze eğitim çalışmaları kapsamında Şanlıurfa Müzesi Arkeopark alanında uygulamalı kazı çalışmaları ve sikke basım etkinliği yaptırılmıştır.(Fotoğraf 13-14) Müzenin belirli tarihlerde bir festival havasında gerçekleştirdiği etkinliklerde öğrenciler keyifli anlar yaşamaktadırlar. Hem eğlenip hem de öğrenerek güzel vakit geçiren öğrencilerin sanata ve kültüre bakış açısı değişmektedir. Tarih, coğrafya, arkeoloji, sanat tarihi vb. birçok disiplinin öğretiminde (Altın, ve Oruç, 2007:130). Ve bu branşlara karşı sempati beslemekte, sanat eserlerini sev-

⁸ <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR>,(Erişim Tarihi:05.05.2019)

meye başlayan öğrenciler, onları aynı zamanda da koruma bilincine kavuşmaktadır.

Fotoğraf 13

Fotoğraf 14

Şanlıurfa Müzesi Eğitim Etkinlikleri

Çankırı Müzesi

Müze müdürlüğünce gerçekleştirilen müze eğitim çalışmaları kapsamında, öğrencilerine yönelik seramik yapım tekniği etkinlikleri gerçekleştirilmiştir⁹ (Fotoğraf 15-16). Öğrencilerin katılımıyla kendilerinin yaratmış oldukları seramik, çini, sikke vb. tarihi eserlerin niçin ve nasıl yapıldıkları konusunda bilgi sahibi oldukları önemli bir gelişmedir. Öğrenciler sergileri gezdikten sonra oyun hamuru, yapboz (mozaik), resim çalışmalarlarıyla uygulayarak sorgulayan, eleştiren, üreten ve bir senteze vararak sonuç çıkaran bireyler olmalarına katkı sağlar. Bilgiyi yapılandırmak tam öğrenmelerin gerçekleşmesi adına hayatidir. Katılımcıların birçok duyu organının uyarılması suretiyle eğitim öğretim sürecinde sorumluluk üstlenmesi bilgilerin işlenmesine ve kalıcı olmasına sebep olmaktadır.

Fotoğraf 15

Fotoğraf 16

Çankırı Müzesi Eğitim Etkinlikleri

Pera Müzesi

Pera müzesi eğitime verdiği önemi maddi kaygıları gözetmeksizin, topluma hizmeti önemli bir görev sayarak gerçekleştirmektedir. Her yaştan

9 <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR>, (Erişim Tarihi:05.05.2019)

çocuk için hem eğlendirici hem de eğitici amaçlı salonlarında hizmet vermektedir. Türkiye'nin en gözde vakıf müzelerinden biri olan Pera müzesi, Suna-İnan Kıraç vakfının bir sanat kolu olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Müzede tecrübeli eğitimcileri ile çocukların birden çok duyu organına hitap edecek şekilde tasarlanmış ortamlarda zengin görsel malzemeleri ile anlamlı ve kalıcı öğrenmeler gerçekleştirilmektedir. Çocuklar, dur-hareket et tekniğiyle video, linol baskı, gölge oyunu, beden perküsyonu, 3 boyutlu yazıcı teknolojisi, dans, hafif (Tüf) beton taşından heykel, kahve ile kağıt tasarımı gibi değişik malzeme ve tekniklerin kullanıldığı çalışmalarla öğretici ve eğlenceli bir sanat deneyimi yaşamaktadırlar. Müzenin atölyelerinde yaratıcı drama ve rol alma eğitim teknikleriyle estetik, sanat, kültür vb. gibi kavramları anlamlandırarak kavramaya çalışmaktadırlar¹⁰ (Fotoğraf 17-18).

Pera müzesinde yeni uygulamaya başlanan sanal gerçeklik (VR) uygulaması ile Osman Hamdi Beyin Kaplumbağa terbiyecisi tablosunun içinde ve konağında sanal bir gezinti yapılmaktadır.

Bir adet dijital gözlük ve her iki ele alınan birer soket yardımıyla bu sanal seyahate çıkılarak unutulmaz deneyimler elde edilebilmektedir. İnteraktif (Etkileşimli) arttırılmış gerçeklik ziyaretçilerin bilgi alırken öğrenmelerini de sağladığı için keyifli anların yaşanmasına sebep olmaktadır.

Fotoğraf 17

Fotoğraf 18

Pera Müzesi Eğitim Etkinlikleri

İstanbul Modern Sanat

Modern sanatların önemli sergilerinin ve koleksiyonlarının yer aldığı müzede İlköğretim çağındaki öğrencilere sanatla yoğrulmalarını sağlayacak eğitsel amaçlı etkinlikler tasarlanmaktadır. Özellikle yaz tatillerinde eğlenceli ortamlarda çocukların sosyal becerilerini geliştirmek ve bilgilenmelerini sağlamak adına çalışmalar yapılmaktadır.

Müze, eğitim atölyelerinde görsel malzemelerden başlayarak çocuklar için ilginç gelecek kıyafetlerle geçmiş kültürlerin ileri gelen liderlerinin somut örnekleriyle tanışmaktadırlar. Bu sayede düşünsel anlamda sınırları zorlayarak yeni kavramları keşfetmektedirler. Video izleme salonunda önemli ressamların eserleri ile ilgili sunumlarını izleyerek farklı aktivitelerde yer almakta olmanın hazzını yaşamaktadırlar. Bir sonraki aşamada tarihteki önemli karakterlerin gerçek giysilerini inceledikten sonra bu izlenimlerini resim yaparak pekiştirmektedirler.¹¹

Sakıp Sabancı Müzesi

Okul öncesi döneme girmeden önceki yaş grubu çocuklarına sahip ailelerin, eğitimlerine yönelik, Sabancı Müzesi bahçesindeki yeşil alanlarda toplanan bir takım bitkilerle kendilerine has boya çeşitleri oluşturacak yetkinliğe kavuşmaları sağlanmaktadır. Bu doğal malzemeler ile çocuklarının portrelerini yapmaktadırlar. Her yaş grubundan bireylerin faydalanabileceği etkinlikler yılın birçok zamanında devam etmektedir. 0 – 6 aylık bebeklerin ailelerine yönelik atölyede ebeveynler, SSM bahçesinden topladıkları yaprak, ağaç kökü, çeşitli meyvelerle kendi doğal boya ve fırçalarını üreterek ayrıca bu malzemeleri kullanarak bebeklerinin portrelerini yapmaktadırlar.¹²

Sanal gerçeklik salonunda ziyaretçiler müzeden ödünç alınan bir bir adet I Pad vasıtasıyla eserleri üç boyutlu olarak inceleme fırsatı yakalanmaktadır. Bu uygulamada etkileşimli bir deneyim yaşayan bireylere eğitimler ya da rehberler vasıtasıyla bilgileri yapılandırarak eğitimler gerçekleştirilebilmektedir.

Dünya Müzelerinin Eğitim Uygulamalarından Örnekler

19.yy. Müzelerdeki gelişmelerden biri de eğitim uygulamalarının gündeme gelmeye başladığı çağdır. Halkın eğitimi öngörülerek topluma entegre olmaya başlanmıştır. Sanayi ihtilali, değişen sosyal yapılar, özgürlükçü, çok sesli düşünce ortamı müzecilik çalışmalarını doğrudan etkilemiştir. 19.yy sonlarında seyircilerin pasif olduğu bilgi aktarımı şeklinde yapılmıştır. 20.yy ortalarında ve sonlarına doğru dünyadaki uluslararası

11 <http://www.istanbulmodern.org/>, (Erişim Tarihi: 07.08.2019)

12 <http://www.sakipsabancimuzesi.org/tr/>,(Erişim Tarihi:07.08.2019)

örgütlenmelerinde çabalarıyla sistemli, yöntemsel tarzda eğitimler gerçekleştirilmiştir. 20.yy sonlarına doğru salt eğitim odaklı birçok müze açılmıştır. Dünyada gelişmiş devletler mini üniversite, eğitim akademisi, bilim merkezi, bilgi depoları gibi tanımlamalarla müzelere daha fazla sorumluluk yüklemişlerdir. Dünyada eğitim alanında yapılan reformlar neticesinde çeşitli eğitim kuramları vasıtasıyla müzelerde gerçek ve somut nesnelere eğitim öğretim faaliyetlerinin önemi bir kez daha vurgulanmıştır. İnfomal eğitimin yegane kurumları haline gelen müzelerin günümüze kadar sayıları hızla artmış ve artmaktadır. Brooklyn Çocuk Müzesi – ABD, Melbourne Victoria Müzesi – Avustralya, Chicago Çocuk Müzesi – ABD, Ulusal Fotoğrafçılık, Film ve Televizyon Müzesi / Ulusal Medya Müzesi İngiltere, Washington Ulusal Sanat Galerisi – ABD, V & A Çocukluk Müzesi – İngiltere CofC Natural History Museum (Fot: 19) Burke Museum (Fot:20) Stedelijk Museum (Fot:21) Maritiem Museum Rotterdam (Fot:22), Musea Zutphen (23) bunlardan sadece bazılarıdır.

Fotoğraf 19: Öğrencilerle kafatası tanıma oyunu oynayan müze eğitimci, CofC Natural History Museum

Fotoğraf 20: Bilim Kampında bilim adamlarıyla bilimsel deneyler yapan öğrenciler, Burke Museum

Fotoğraf 21: Gerçek Güzellik sergisinde, okullar için tanışma, rehberlik, turları ve bilgilendirme sunuyor. Eğitime mükemmel bir etkinlik mi istiyorsunuz sloganıyla bize gelin, aktiviteleri, Stedelijk Museum

Fotoğraf 22: Canavarlar temasıyla prof. Splash yönetiminde deniz müzesi konusu ele alındı, Maritiem Museum Rotterdam

Fotoğraf 23: Yaşam Hayvan sergisi bağlamında öğrencilerle etkinlikler yapıldı, Musea Zutphen

Değerlendirme ve Sonuç

Dünyada Türkiye'ye nazaran, çok önceleri başlatılan müzelerden maksimum fayda sağlama arzusu, halkın eğitimine olan katkılarının artırılması ve sistemli bir planlama doğrultusunda istikrara kavuşturulması çabalarıydı. Bu gayretler giderek müzelerin, kentin merkezinde yer alan sık ziyaret dilen mekanlar haline gelmeye başlamalarına olanak sağlamıştır. Avrupa'da uzun bir geçmişe sahip tanınmış bazı müzelerin, kapsamlı faaliyetleri neticesinde ülkelerin kültürel ve sanatsal faaliyetlerinin geniş kesimlere yayılmasına ve önemli uğrak noktalarına dönüşmelerine fırsat tanımışlardır. Unesco 1979 yılını çocuk yılı ilan etmiş ve o sene içinde bir de "müze ve çocuk" adında kitap yayınlamıştır. (Onur, 2012: 166), (Müzelerin, mini üniversite ya da akademiler gibi işlevsel fonksiyonları ile cazibe merkezleri haline gelmeleri tesadüfi bir oluşum eseri değildir. Eğitim kavramının, kısaca tanımı bireylerde istendik yönde davranış değişikliği meydana getirmek ise bu aynı zamanda bir süreçtir. Bu süreçte bireylerde belli bir zaman ve mekan içinde yapılacak aktiviteleri her eğitimci kendine has öğretim yöntem ve stratejileri ile harmanlayarak meydana getirirse geniş bir anlam ifade edecek şekilde zuhur eder. Dolayısıyla hedefe ulaşma aşamaları, öğretim yöntemi, taktiksel uygulama metotları, öğretim teknikleriyle akıp giden bir eğitim öğretim dönemidir. Eğitim, Önceden hazırlanmış planlamalar ve sistematik metodolojiler doğrultusunda kontrollü ve sağlam bir çerçevede yapılan aktivitelerdir. Müzelerin zengin görsel ve gerçek metalarından ve öğrencilerde okul dışı bir atmosferin uyandırmış olduğu heyecanla maksimum konsantrasyonun vuku bulan somut örneklerinin, üst düzey güdülenmeyle sonuçlanması kaçınılmazdır. Dewey, Vygotsky, Piaget, Gardner gibi gelişim ve öğrenme kuramcıları öğrenme olayının nasıl gerçekleştiğini, hangi aşamalardan geçtiğini ve buna benzer eğitimin, psikolojik ve öğrenen üzerindeki ciddi pozitif etkileri hakkında kayda değer eserleri olan bilim adamlarıdır. Öğrenmede öğrencinin aktif

olduğu eski deneyimleriyle süreçte etkin rol aldığı ve birden fazla uyarıcının öğrenmedeki önemi hakkında sıklıkla değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Dolayısıyla müzelerin anlamlı ve kalıcı öğrenmelerde ne kadar üstün bir görev üstlenecekleri misyonu her fırsatta ortaya çıkan bir gerçektir.

Müzelerin, misafirlerinde etkileyici izlenimler bırakmak, uygulamalarında başarılı sonuçlar elde etmek adına nitelikli çalışanlarıyla yola çıkması gerekmektedir. Lisansüstü eğitim almış uzman, alanıyla ilgili tecrübeli ve mesleki sorumluluklarının bilincinde bir kadroya sahip ziyaretçilerde kalıcı deneyimler sağlayacak ekiple kurulu olması elzem bir durumdur. İyi bir eğitmen, gerekli zaman ve iyi bir rehberlik sağladığında, ziyaretçilerde derin ve özel deneyimler sağlayabilmektedir. Sanat eserleriyle ilişki kurarak onları anlamalarına yardım eder (Burnham ve Kai-Kee, 2011: 28). Müze deneyimi genellikle estetik seyir açısından tanımlanır. Bununla birlikte tespitlere göre ziyaretçilerin müzeye belirlenmiş bir amaç ya da perspektifleri olmadan gittiklerini ve eserlerin üzerinde ayrıntılı incelemek yerine genel bir bakış açısıyla koleksiyonları inceledikleri göstermektedir. Bir küratörün tahminine göre, ortalama ziyaretçi, baktığı eserlerden her birine 1,6 sn ayırıyor. (Artun, 2017: 49). Bu sebeple uzman eğitmenler ziyaretçilerin nasıl davranacaklarını, nelere hassasiyet göstereceklerini, nasıl bir psikolojiyle hareket edeceklerini az çok kestirebilmektedir.

Bu çalışmada Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Çorum Müzesi, Adana Müzesi, Kırıkkale Müzesi, Aydın Müzesi, Mersin Müzesi, Çankırı Müzesi, Pera Müzesi, İstanbul Modern Sanat, Sakıp Sabancı Müzesi örneklerinden yola çıkılarak bu müzelerdeki mevcut eğitim aktivitelerinin yapılandırma öğretimi yoluyla kılavuzlanarak uygulanmasının önemi üzerinde durulmaktadır. Bu seçilen müzelerden yedi tanesi resmi nitelikli kamu müzeleri, üç tanesi ise özel müze grubunda yer almaktadır. Pera, İstanbul Modern ve Sabancı müzeleri İstanbul'da Avrupa yakasında bulunmaktadırlar. Diğer kamu müzeleri ise adlandırıldıkları şehirlerde bulunmaktadırlar. Seçilen tüm bu müze örneklerindeki eğitim çalışmaları belirli dönemlerde gerçekleştirilmektedir. Dünyanın farklı bölgelerindeki bazı müzelerden de örnek çalışmalara yer verilerek karşılaştırma mahiyetinde değinilmiştir.

Sonuç olarak, kültür ve toplumla alakalı yeni politikalar yeni ihtiyaçlar, müzeler de sirayet etmiştir. Dünyadaki toplumsal değişimler müzelerin yapısal olarak kendini yeniden konumlandırmasına olanak sağlamıştır. Postmodern felsefenin ana teması, düşünceye, sanata, estetik anlayışa ve birçok kültürel çalışmaya doğrudan etki etmiştir. Özellikle bağımsız statülü özel müzelerde nesnelere, kavramlara tasarımlara dönüşmüştür. Müzelerin farkındalığında da yeni bir çığır açmıştır. Burada asıl

vurgulanmak istenilen konu müzelerin bir bilgi deposu olduğu anlayışının yaygınlaşmasında ve daha fazla hassasiyet gösterilmesi gerçeğinde yatmaktadır. Müzeler sergileriyle, koleksiyonlarıyla zamanla insanların nasıl öğrenebilecekleri sorusunun sorulmasına sebep olur. Tüm bu oluşumlar bir müze pedagojisini gerekli kılmaktadır. Yaygınlaşan müze eğitimlerinin gerekliliği konusu Türkiye’de toplumsal olarak müzelerin aslında önemli bir sorumluluk üstlenmesinin gerekçesi olmuştur. Türkiye’de yapılandırmacı eğitim yöntemi ile aslında bir eğitim reformu amaçlanmıştır. Öğrenci, okul, aile, toplum ile geniş bir platformda çağı okuyarak, gelişmeleri analiz etmek temel gaye ise müzelerde yapılan eğitsel nitelikli çalışmaların, yapılandırmacı öğretim yöntemiyle kılavuzlanarak, aynı zamanda Türkiye’deki diğer müzelerde de yaygınlaştırılması bilginin kalıcılığı adına ve kişide pozitif davranış değişikliği oluşturmak amacıyla, Türkiye’de müzelerin, formal eğitimi desteklemesi bakımından hayatidir. Müzelerin, Türkiye’de uzun yıllardır hedeflenen, öğrencilerde tam öğrenmelerin gerçekleşmesi için zemin hazırlayan en ideal merkezlerden biri olduğu gerçeği artık daha fazla üzerinde tartışılması gereken bir meseledir.

Kaynakça

- Artun, A. (2017). *Müze ve Eleştirel Düşünce, Tarih Sahneleri-Sanat Müzeleri 2*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Altın, B. N. ve Oruç, S. (2007). Tarih ve Tarih Eğitiminde Müze Eğitimi ve Yaratıcı Drama. *I. Ulusal İlköğretim Kongresi* içinde. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Burnham, R. ve Kai Kee E. (2011). *Müze Dersleri Yorum ve Deneyim*. Onacak, A. (Çev.). İstanbul: Küy Yayınları.
- Basu, P. ve Wayne, M. (2015). (*Museums, Heritage Heritage and International Developmen*), A Critical Conversation, NewYork:RoutledgeTaylorandFrancisGroup,6244-379-1pass-001r03.indd 22 AM, Erişim: https://www.academia.edu/9305398/Museums_Heritage_and_International_Development_A_Critical_Conversation.
- Fox, R. (2001). Constructivism Examined. *Oxford Review of Education*. XXVII, No:1, Londra
- Earl, A. (1997). *Müze Pedagojisi İngiltere’de Nasıl Gelişti? Tarih Konuşan Drama, Maske Müze*. Sağlam, T. (Çev.). Ankara: Çağdaş Drama Derneği.
- Duncan, C. ve Wallach, A. (2006). *Evrensel Müze, (The Universal Survey Museum)*. Akman, R. (Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Hooper, G. (1999). *Museum Education. The Educational Role of The Mu-*

seum, Hooper and Greenhill, (Ed.) Reprinted Routledge, New York.

_____. (1992). *Working in Museum and Gallery Education*. University of Leicester, Department of Museum Studies.

ICOFOM, (2010). *Key Concept of Museology*. Desvalles, E. and Mairesse, F. (Ed.). Paris:ICOM Internationale, Erişim: <https://icom.museum/en/ressource/key-concepts-of-museology/>

ICOM Kyoto (2019). /Museums and Local Development An ICOM/OECD Joint Session, Erişim:<http://icomMuseum//en/news/icom-kyoto-2019-museum-and-local-development-an-icom-oecd-session/>

İpek, Ö. ve Yılmaz M. (2015).Çorum Müzesi Müze Eğitim Çalışmaları içinde. (5.Çorum Kazı ve Araştırmalar Sempozyumu) Aralık, (s. 5-6).

Karadeniz, C. (2015). *Çağdaş Müze ve Kültürel Çeşitlilik: Arkeoloji Müzesi Uzmanlarının Kültürel Çeşitliliğe İlişkin Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış, Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Bilim Dalı, Ankara.

Karadeniz, C. ve Özdemir, E. (2018). Hangi Müze? Müzecilikte Değişim ve Yeni Müzebilim. *Millî Folklor Dergisi*, 120, 160-175.

Malatyalı E. ve Yılmaz K. (2010).Yapılandırmacı Öğrenme Sürecinde Kavramlar ve Önemli Kavramların Pedagojik Açından İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(3), 320-330.

Onur, B. (2012). *Çağdaş Müze Eğitim ve Gelişim, Müze Psikolojisine Giriş*. Ankara: İmge Yayınevi.

Öztürk, M. (2014). *Yapılandırmacı Eğitim Kuramının Felsefi Temelleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özmen, S. S. (2018). Müze Eğitiminin Gelişimi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (11), 301-324.

Pisa, S. (2002). *Nach dem Pladoyer für eine Bildungsreform Pisa Schock*, Hrsg: Peter Müler, Hoffmann und Campe Verlag, Hamburg,GmbH, Erişim, <http://dergiler.ankara.edu.tr>

Powell, A. Farrar, E. ve Cohen, D. (1985). The shopping mall high school: Winners and losers in the educationalmarketplace,Boston-MA:HoughtonMifflin,Erişim.<https://journals.sagepub.com>

Sağır, E., Demirdelen, H. ve Alpagut, A. (2017). Anadolu Medeniyetleri Müzesi Eğitim Etkinlikleri ve Müze Eğitim Atölyesi. *Millî Eğitim*, 214, 387- 400.

Schommer, P. (1963). *Müzelerin idaresi, Müzelerin Teşkilatlanması-Pratik Öğütler*, UNESCO, ICOM, Ankara: Türkiye Milli Komitesi Yayınları.

Tezcan A. K. (2012). *Müze Eğitimi* içinde. Ertürk, N. ve Uralman, H. (Ed.). (s.198), İstanbul.

Torch, C. (2010). *Europaeen Museums and Intercultere*. Responding to challenges in a globalized World. Stockholm, Avrupa Konseyi raporu.

www.peramuzesi.org.tr, Erişim Tarihi:05.05.2019

<https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR/> Erişim Tarihi:05.05.2019

<http://www.istanbulmodern.org/>, Erişim Tarihi: 07.08.2019.

<https://www.sakipsabancimuzesi.org/tr/>Erişim Tarihi:07.08.2019

<http://network.icom.museum/icofofom/meetings/previousconferences/icofofom,annual,symposium,2010/>,Erişim: Tarihi:07.08.2019